

VEENGATEN ALS STORTPLAATS VOOR CHEMISCH AFVAL

Klaas Bieze

Om enigszins een indruk te krijgen van de (il)legale stortplaatsen van chemische bedrijven is geen eenvoudige opgave. De bedrijven zelf zijn bepaald niet scheutig met informatie. Goed dat er mensen zijn die daar alle tijd en veel geld voor over hebben om dit gif op te sporen. Noorderbreedte medewerker Klaas Bieze ging op onderzoek naar diepe veengaten en sloten waar het asfalt- en chemisch bedrijf Smid en Hollander uit Hoogkerk-Vierverlaten olie-teerresten, verdunner, verfresten en andere produkten kwijt raakte.

Als ik lekker ontspannen in mijn zomerhuisje aan het Leekstermeer zit dan heb ik niet veel zin dit artikel op papier te zetten maar de aanblik van de chemische stortbelt op enkele honderden meters vanaf dit meer in Oostwold (Leek) zet mij weer aan het denken. Zo langzamerhand krijgen we de indruk dat de industrie ons een grote giftbelt heeft achtergela-

ten en ik heb de indruk dat we nog maar het topje van de ijsberg zien. Miljarden guldens zal de gemeenschap moeten opbrengen om alles weeruit de bodem te halen en dat kunnen we deze eeuw denk ik wel rustig vergeten.

Er is nog een ander teken aan de wand. Grote krachten binnen onze leefgemeenschap oefenen een dusdanige druk uit op allerlei besturen binnen het politiek bestel dat niet 'De Vervuilers' aan de schandpaal worden genageld maar diegenen die de zaak aan de kaak stellen.

In 1927 vond in Hoogkerk de oprichting plaats van het asfalt- en chemisch bedrijf Smid en Hollander in Vierverlaten (Groningen), wat nu een wereldomvattend bedrijf is geworden. Uit al de produkten die door de jaren heen zijn vervaardigd ontstond het nodige afval. Het ging hier bepaald niet om dakleer en harde brokken asfalt die men op de boerenerven wel kwijt kon. In het begin werd het afval op de fabrieksterreinen verbrand.

De bedrijfsleider, de heer A. Hollander was een grossier in het zoeken van diepe veengaten. Daar de gemeentebesturen met grote oogkleppen opliepen was een en ander vaak gauw geregeld.

Hoeveel veengaten er door dit bedrijf zijn volgestort is mij niet geheel bekend maar het grootste deel zullen we hier de revu laten passeren. Welke gevolgen dit voor ons leefmilieu zal hebben, kan ik niet beoordelen, evenmin kan ik zeggen wat voor concentraties en wat voor chemische stoffen hierbij vrij kunnen komen.

Afvalverwerking

De afvalverwerking vond op een vrij eenvoudige manier plaats. Als men een stort had gevonden dan werd het fabrieksafval in oude vaten gegooid. Om de zaak milieuvriendelijk te houden werd het laatste gedeelte in het vat toegevoegd met asfaltbedekking of dakleer.

Vervolgens werden de volle vaten op een vrachtauto geplaatst en naar de stort gereden. Een hendel werd overgehaald en de vaten verdwenen in het stortgat.

Stortplaats Zuidhorn bij huis De Kolk langs rijksweg Groningen-Leeuwarden

Stortplaatsen

De volgorde die door mij wordt aangehaald kan verschillen maar moet volgens berekeningen ongeveer zo zijn verlopen.

Stortplaats Nieuw Roden

Allereerst was de stortbelt van Hoogkerk aan het Aduarderdiep aan de beurt. Het kanaal zelf werd over een grote lengte van enkele kilometers zowel door Smid en Hollander als door de Suikerfabriek van CSM gedempt. Dit voorjaar nog dempte de CSM ook nog een grote sloot in Den Horn waar men enkele dagen mee bezig is geweest.

Smid en Hollander week toen uit naar de gemeente Zuidhorn. Langs de Rijksweg Groningen-Leeuwarden kilometerpaal 16/1 vond men een grote kolk, die in vroegere jaren ontstond tijdens een doorbraak van een zeedijk. Het resultaat was een onpeilbare diepe kolk. In 1945 werd hier eerst gestort door een wegenbouwbedrijf dat er asfaltbrokken dumpte. Ook Smid en Hollander diende zich aan als storter. Heel veel afval is in dit gat gestort tot de burgemeester van Zuidhorn er een eind aan maakte. Het gat dat naast een mooie woning 'De Kolk' ligt is tot op heden nog levensgevaarlijk doordat het daar zo drassig is.

Hierna week men uit naar Nieuw-Roden waar een nieuw veengat werd gevonden. Langs de

Terheylsterweg, waar nu een autosloopbedrijf is gevestigd.

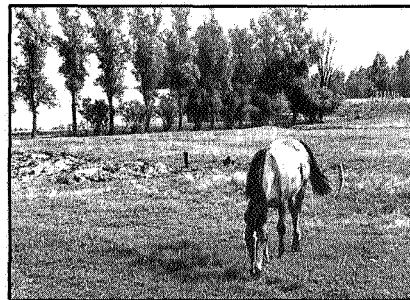
Ook dit gat is nog steeds een moerasput.

Er tussen door werd een sloot gedempt aan de Hogeweg nabij het Reitdiep. Op dit moment is daar een garagehouder gevestigd, de firma Janssens Renault.

Of hier ook vloeibare resten zijn gestort, was door mij niet te achterhalen.

Een goudmijn ging er voor Smid en Hollander

Stortplaats Aduardsterweg Hoogkerk

Hogeweg bij Reitdiep

Stortbelt Oostwold

open toen in 1966 de gifstort in Oostwold (Leek) werd geopend. Tot 1974 is hier door Smid en Hollander en vele andere chemische bedrijven uit Delfzijl en elders uit het land gedumpt. Dat de stoffen die Smid en Hollander daar loosde bepaald niet gezond waren moesten politiemensen uit de stad Groningen ervaren. Zij hadden daar in het dertig meter diepe gat hun visstekkie. Toen de stort begon, dreven binnen drie dagen de dode vissen op het water. De lijst met stortplaatsen van het asfalt- en chemisch bedrijf Smid en Hollander uit Vierverlaten, zal vermoedelijk nog wel langer zijn. Of het afval van dit bedrijf onschuldig is zal de toekomst moeten bewijzen.